

VALL

Socken i Stenkumla [ting](#) i Hejde [setting](#), [Medeltredingen](#). Skrivs tidigast ca 1235, i den äldsta [taxuslistan](#), som "Wallj" och i den från 1200-talets senare del som "Wall". Sockennamnet kommet av ordet "vall", vall, slätt.

Förekomsten av en dopfont, utförd av den anonyme mästaren "Majestatis", antyder att det funnits en äldre kyrka på platsen. Möjligen kan [Strelows](#) årtalsangivelse 1167 ange starten på det bygget. I början av 1200-talet har nuvarande absidkor och långhus uppförts och i 1200-talets mitt har tornets nedre delar byggts, vilka höjts till nuvarande höjd i århundradets slut. I tornets södra mur är ett litet rum inrymt, som troligen tjänstgjort som bönekammare med ett hagioskop, för sådana som var avstängda från att delta i mässan. I absiden finns en nisch med rikt snidade medeltida dörrar skänkta av Olof i Himundafi (Hegmundsarve) till minne av fyra av hans barn. I västfönstret i tornet finns en rest av glasmålningar.

Från Vall är sannolikt tre domare kända. Peder Harding, som 1288 i så fall varit settingsdomare i Bro setting, Audvald Bryungs 1372 och Botild i Levide, 1412 tingsdomare i Stenkumla. En prost är också känd, Jacob i Vall som var prost i Visby och medeltredingen 1402-1412. I kyrkan ligger också gravstenen över samme Peder Harding, en av öns sex anförare i inbördeskriget 1288. Han tillhörde en ursprunglig Visbysläkt som etablerat sig i Vall och namngivit gården Hardings. Fortfarande 1800 fanns även hans farfars sten kvar i kyrkan, men då kallades gården Hardingabo.

I taxuslistorna har socknen en avgift om 3 mark.

Foto Dick Wase.

Människornas Visby, den överlägset bästa guiden till Visbys medeltidshistoria.

HAIMDAGAR
Söktemagasin för alla tidars historia

En jämförelse med Covid-19
Asiaten 1957
Över 5000 sjuka
Svårskilt utbrott i skolorna
Anders R Johansson, sid 14-23

Ytterligare anteckningar av en nazistisk antisemit i Ekeby 1932-36
Undertryckt och sammanströdd i ett tretalstidningshäfte
sid 4-13

RÅDET I VISBY
Fram till ca 1585
Dick Wase sid 12-41

När - och varför - byggdes Vårfru-kyrkan i Visby?
sid 27

• Markdelning på Torsburg 1638-39
• Brandskodsavdelningar i Gammelgårn 1872
• Biskop Karls martyrdöd 1220 och Gutalagens tillkomst
• Summa Fiskefångst 1949
+ Folkmåttet med tank
sid 27
sid 29
sid 30
sid 31
sid 40

Sjöman från Hällvi
Torpederad och sänkt
fyra gånger
1939-41
sid 22
sid 23

Flyttningar och Jordbruk
Mangsarve vintern-sommaren 1921
sid 54-60

Industrihamnen på Ahr 1932-1947
Dittida intervju, unika fotos
sid 23-26

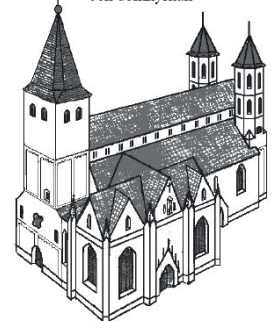
Fotboll Segrare och förlorare
1935 - 2011
sid 17

Haimdagars ISSN 1404-8111
www.haimdagars.se

Prenummerera på den i särklass bästa och mest vetenskapliga gotländska historiska tidskriften. *HAIMDAGAR*.
info@haimdagars.se

DE MEDELTIDA VISBYKYRKORNA

En vägledning till kyrkoruinerna och domkyrkan

Dick Wase

De medeltida Visbykyrkorna. Den bästa ciceronen till Visbys medeltida kyrkor.

TURSAGRIND

och sju andra övernaturliga historier

Dick Wase

Livet på Visborg slott, av Anders R Johansson. Den ultimata boken om den en gång stora och mäktiga borgen i Visbys sydöstra hörn.

Tursagrind. Spännande, övernaturlig läsning för ungdomar från ca 10 års ålder och uppåt. Även med motiv från Gotland.

